

БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН 2020 ОНЫ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Нэг. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний ажлын зорилго:

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан арга хэмжээнүүдийн хэрэгжилтийг дүгнэхдээ Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, хийх журам”, Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2017 оны 259 дүгээр тушаалаар баталсан “Зам, тээврийн хөгжлийн яам болон харьяа байгууллагуудын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ыг үндэслэл болгов.

Хоёр. Танилцуулга:

Тайлант хугацаанд яамны Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, 2020 оны Үндсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, Монгол улсын 2018-2021 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр, зам, тээврийн салбарт хэрэгжиж буй үндэсний хөтөлбөрүүд зэрэг үзүүлэлтээр байнгын хяналт тавин улирал, хагас жил, бүтэн жилийн байдлаар хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, санал, зөвлөмж гарган ажилласан.

Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, хийх журам”-д заасан тайлангуудыг яамны газар, хэлтэс, харьяа агентлаг байгууллагуудаас нэгтгэн авч хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайлангийн хамт журамд заасан хугацаанд тухай бүр ЗГХЭГ, Сангийн яам, Үндэсний хөгжлийн газруудад тайлагнаж ажилласан. Мөн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүнг яамны нэгж, харьяа байгууллагуудын үйл ажиллагааг улирал хагас жил, жилийн эцсийн байдлаар дүгнэх үзүүлэлт болгон ашигласан. Эдгээрийг тус тусад нь авч үзвэл:

2.1. Монгол Улсын Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал 2030-ийн хэрэгжилт:

УИХ-ын 2016 оны 19 дүгээр тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030”-д I үе шат буюу 2020 он хүртэл Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын дангаар 2 зорилтыг хэрэгжүүлэх 14 арга хэмжээ, УУХҮЯ, ЭХЯ-тай хамтран хэрэгжүүлэх 1 зорилт, арга хэмжээ тусгагдсан. Салбар тус бүрээр авч үзвэл дараах байдалтай байна. Үүнд:

Төмөр зам	Авто зам	Агаарын тээвэр	Автомтээвэр	Логистик, бодлого
3	1	5	1	4
70%-1	100%	88%	100%	100%-2,
Үнэлэх боломжгүй-2				Үнэлэх боломжгүй-2

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын үндсэн хэрэгжүүлэх 14 арга хэмжээний хэрэгжилтийг 2020 оны байдлаар авч үзвэл үр дүнтэй буюу 100 хувийн хэрэгжилттэй 8, тодорхой үр дүнд хүрсэн буюу 70 хувийн хэрэгжилттэй 1, эрчимжүүлэх шаардлагатай буюу 40 хувийн хэрэгжилттэй 1, үнэлэх боломжгүй 4 арга хэмжээ байна. Хэрэгжилт дунджаар **91.0** хувьтай байна.

Засгийн газрын гишүүдтэй хамтран хэрэгжүүлэх 1 зорилт, арга хэмжээ 100%-ийн хэрэгжилттэй байна.

Дараах 4 арга хэмжээ үнэлэх боломжгүй байна. Үүнд:

3.2. Хөшгийн хөндийд ложистикийн төв байгуулах /Шинээр байгуулах ложистикийн төвийн тоо 1/

3.3. Алтанбулагт ложистикийн төв байгуулах /Шинээр байгуулах ложистикийн төвийн тоо 1/

3.6. Эрдэнэт-Овоот чиглэлийн төмөр замыг барьж байгуулах ажлыг эхлүүлэх /Барилгын ажлыг эхлүүлсэн байна/

3.7. Богд хан төмөр замыг барьж байгуулах ажлыг эхлүүлэх /Барилгын ажлыг эхлүүлсэн байна/

Эрчимжүүлэх шаардлагатай бюу 40 хувийн биелэлттэй дараах 1 арга хэмжээ байна.

4.4. Хэнтий аймгийн нисэх буудлыг өргөтгөн шинэчилж, ЗС ангилалын агаарын хөлөг хүлээн авах хүчин чадалтай болгох /Барилгын ажлын явц, хувиар 100%/

Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлалын хэрэгжилтийг хяналт-шинжилгээ-үнэлгээний тайлангийн хамт Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-д заасны дагуу 2020.08.28-ны өдрийн 01/4023 тоот албан бичгээр Сангийн яаманд хүргүүлсэн.

2.2. МУ-ын ЗГ-ын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

Засгийн газрын 2020 оны 203 дугаар тогтоолоор баталсан Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын хариуцан хэрэгжүүлэх 96 арга хэмжээ тусгагдсан. Үүнээс Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2020-2021 онд хэрэгжүүлэх 56 арга хэмжээний биелэлтийг жилийн эцсийн байдлаар үнэллээ. Хэрэгжилт дунджаар **84.6** хувьтай байна.

№	ГАЗАР, ХЭЛТЭС	Нийт заалт	100	90	70	50	30	0	Хувь
1	АЗБХЗГ	24	10	5	6	3	-	-	84.2
2	АгТБХЗГ	14	3	5	4	2	-	-	80.7
3	АТБХЗГ	4	1	2	1	-	-	-	87.5
4	ТЗДТБХЗГ	8	5	2	1	-	-	-	93.7
5	ТЗУГ	1	-	1	-	-	-	-	90
6	БТГ	5	1	1	3	-	-	-	80
Нийт		56	20	16	15	5	-	-	84.6

Дараах шалтгааны улмаас 50 хувийн биелэлттэй дараах 5 арга хэмжээг эрчимжүүлэх шаардлагатай гэж үнэллээ. Үүнд:

Авто замын чиглэлээр:

1/ 3.6.1.6.3. Өмнөговь аймгийн Ханхонгор сумын Тавантолгой-Барууннаран чиглэлийн 32 км авто замын төгсгөлөөс "Цагаандэл уул" хилийн боомт хүртэлх 270 км тусгай зориулалтын авто замыг барина. /Барилгын ажлын гүйцэтгэл 30 хувь/

Биелэлт: Орон нутгаас замын зурвас газрын зөвшөөрөл олгогдоогүй учир зам барилгын ажлыг эхлүүлэх боломжгүй байна. Тус яамнаас 2020.08.21-ний Өмнөговь аймгийн Засаг даргын орлогчид замын зурвас газрын зөвшөөрөл олгох, төслийн хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх талаар 01/3893 дугаартай албан бичиг хүргүүлсэн. 2020.10.12-ны өдөр Шадар сайд Я.Содбаатар Тавантолгойн дэд бүтцийн бүтээн байгуулалттай /төмөр зам, авто зам/ танилцах үед замын ажил саатаад байгаа шалтгааныг танилцуулсан.

2/ 6. Дархан-Сэлэнгийн авто замаас Шаамар-Зүүнбүрэн-Цагааннуур-Түшиг-Зэлтэрийн боомт чиглэлийн 120.85 км авто замыг барина./Барилгын ажлын гүйцэтгэл 50 хувь/

Биелэлт: КОВИД-19 цар тахлаас шалтгаалан концесс эзэмшигч, гадаад ажиллах хүч оруулах ажил оройтсоноос зам барилгын ажил эхлээгүй. Засгийн газрын 2020.05.06-ны өдрийн 164 дүгээр тогтоолоор батлагдсан квот, хуваарийн дагуу 2020.09.16-ны өдөр 15 хятад мэргэжилтэн орж ирэн 21 хоногийн тусгаарлалтад орсон, 10 дугаар сарын 07-ны өдөр тусгаарлалтаас гарч, зураг төсөвтэй холбоотой хэмжилт, тооцоо судалгаа, карьерын байршил тогтоох зэрэг бэлтгэл ажлыг гүйцэтгэсэн.

3/ 3.6.1.10.3. Ховд аймгийн Дөргөн сумын Чоно харайхын голын 36.8 у/м төмөрбетон гүүрийг барина. /Барилгын ажлын гүйцэтгэл 100 хувь/

Биелэлт: 2020 онд Улсын төсөвт тусгагдсан 200 сая төгрөгийг бүрэн зарцуулж дууссан. Нийт ажлын явц 15%-тай байна. Үлдсэн хөрөнгө 2021 оны төсөвт суугдсан.

Агаарын тээврийн чиглэлээр:

4/3.6.3.2.5. Ховдын Булган, Хэнтий Дадал сумын нисэх буудлын аэродромд их засвар хийнэ. /Ховд аймгийн Булган нисэх буудлуудын аэродромын их засварын ажлыг 100 хувь гүйцэтгэнэ./

Биелэлт: Ховдын Булган, Хэнтийн Дадал сумын нисэх буудлын аэродромын их засварын ажлын “Ажлын даалгавар”-ыг боловсруулж батлуулахаар ажиллаж байна.

5/ 8. Хэнтий аймгийн Дадал сумын Дэлүүнболдог нисэх буудлыг зорчигч үйлчилгээний цогцолбор шинээр барьж, дуусган ашиглалтад оруулна. /Барилгын ажлын гүйцэтгэл 100 хувь/

Биелэлт: Дэлүүнболдог нисэх буудлын зорчигч үйлчилгээний цогцолбор барих гүйцэтгэгчээр “Биг монголиа билдинг” ХХК шалгарч, ЗТХЯ-тай “Түлхүүр гардуулах гэрээний нөхцөлтэй Дадал сумын “Дэлүүнболдог” нисэх буудлын барилга /Хэнтий, Дадал сум/ ажил гүйцэтгэх гэрээ”-г 2020.06.19-ний өдөр байгуулсан. Гэрээт ажлын явц зураг төсөл боловсруулах шатанд байна. 2021 оны улсын төсөвт зорчигч үйлчилгээний цогцолборыг барих санхүүжилт 5 тэрбум төгрөг тусгагдсан.

Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийг хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайлангийн хамт Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-д заасны дагуу 2021.01.20-ны өдрийн 03/428 тоот албан бичгээр ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн.

2.3. Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг 2020 онд хөгжүүлэх Үндсэн чиглэлийн хэрэгжилт:

Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг 2020 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд зам, тээврийн салбарт хэрэгжүүлэхээр туссан зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2020 оны 36 дугаар тушаалаар батлан хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгууллаа. Зам, тээврийн салбарт 5 зорилтыг хэрэгжүүлэх нийт 50 арга хэмжээний хэрэгжилтийг 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар авч үзвэл дунджаар **92.5** хувийн биелэлттэй үнэлэгдлээ. “Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг 2020 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэл батлах тухай” Улсын Их Хурлын 2019 оны 54 дүгээр тогтоолын хэрэгжилт **91.4** хувийн биелэлттэй үнэлэгдлээ. Хэрэгжилтийг давхардсан тоогоор газар, хэлтэс тус бүрээр авч үзвэл:

№	ГАЗАР, ХЭЛТЭС	Нийт заалт	100	90	70	50	30	0	Санхүү- жилтгүй	Хувь
1	АЗБХЗГ	41	23	13	3	-	1	-	1	92.7
2	АгТБХЗГ	3	-	-	-	-	-	-	3	-
	ИНЕГ	3	-	-	-	-	-	-	3	-

3	АТБХЗГ	3	2	-	-	-	-	-	1	100
4	ТЗДТБХЗГ	5	2	-	1	-	-	-	2	90
5	“МТЗ” ТӨХК	2	-	-	1	-	-	-	1	70
6	“Нортерн рейлвейс” ХХК	1	-	-	-	-	-	-	1	-
7	БТГ	2	2	-	-	-	-	-	-	100
Нийт		50	25	13	4	-	1	-	7	92.5

Үүнээс 7 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр ажилласан боловч төсвийн тодотголоор хасагдсан, төслийн санхүүжилтийг шийдвэрлүүлэхээр гадны хөрөнгө оруулагч санхүүгийн байгууллагуудад хүсэлт хүргүүлж, санхүүжилтийг эрэлхийлэх ажлыг хийж байгаа боловч амжилтгүй байгаа тул үнэлээгүй болно. Харин 30 хувийн биелэлттэй дараах 1 арга хэмжээг эрчимжүүлэх шаардлагатай гэж үнэллээ. Үүнд:

7.1.39. “Улаанбаатар-Арвайхээр чиглэлийн 58 км авто замын шинэчлэлтийн ажлыг хэрэгжүүлэх” /АЗБХЗГ, 30%/

Биелэлт: Улаанбаатар-Арвайхээр чиглэлийн 58 км авто замд их засвар хийх ажлыг АХБ-ны МОН-3786 зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх ба зураг төслийг 2019 оны 09 дүгээр сард боловсруулж дууссан. Их засварын ажлын гүйцэтгэгчийн сонгон шалгаруулах 2 багц бүхий олон улсын тендерийг АХБ-ны Худалдан авах ажиллагааны журмын дагуу 2020.02.24-ны өдөр зарласан. Тендерийг 2020.04.03-ны өдөр нээсэн. Тендерийн үнэлгээний эцсийн тайланг 2020.08.11-ний өдөр АХБ-нд хүргүүлсэн. АХБ-аас үнэлгээний тайланг хянан үзэж, тендерийг хүчингүй болгож дахин тендер зарлах зөвлөмжийг 2020.08.18-ны өдөр ирүүлсэн. АХБ-аас ирүүлсэн зөвлөмжийн дагуу дахин тендер зарлах үнэлгээний хороог ТНБД-ын тушаалаар шинэчилэн байгуулсан. Шинэчилсэн ажлын хэсгээр тендерийн баримт бичгийг дахин боловсруулж, АХБ-аас авсан зөвшөөрлийг үндэслэн дахин тендерийг 2020.10.28-ны өдөр зарласан. Тендерийг 2020.12.18-ны өдөр нээсэн. Үнэлгээ хийгдэж байна.

Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-д заасны дагуу 2021.01.20-ны өдрийн 01/252 тоот албан бичгээр ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн.

2.4. Монгол Улсын 2018-2021 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт:

Монгол Улсын 2018-2021 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт тусгагдсан Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын шилжин хэрэгжих 18, шинээр хэрэгжүүлэх 6 арга хэмжээг 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар үнэллээ. Шилжин хэрэгжүүлэх арга хэмжээ 88.7%, шинээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээ 85%, нийт арга хэмжээний хэрэгжилт дунджаар **87.7** хувьтай байна.

Нийт арга хэмжээг салбар тус бүрээр авч үзвэл дараах байдалтай байна. Үүнд:

Төмөр зам	Авто зам	Агаарын тээвэр	Автотээвэр	Логистик, бодлого
3	16	2	1	2
100%	87.3%	95%	100%	65%
Санхүүжилтгүй-1	Санхүүжилтгүй-1			

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын хэрэгжүүлэх 24 арга хэмжээний хэрэгжилтийг авч үзвэл 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар үр дүнтэй буюу 100 хувийн хэрэгжилттэй 15, тодорхой үр дүнд хүрсэн буюу 90 хувийн хэрэгжилттэй 1, 70 хувийн хэрэгжилттэй 4,

эрчимжүүлэх шаардлагатай буюу 30 хувийн хэрэгжилттэй 2 арга хэмжээ байна. Санхүүжилтгүй хэрэгжих боломжгүй 2 арга хэмжээг үнэлээгүй болно.

30 хувийн биелэлттэй дараах 2 арга хэмжээг эрчимжүүлэх шаардлагатай гэж үнэллээ. “Тавантолгой-Гашуунсухайт чиглэлийн 250 км хүнд даацын хатуу хучилттай авто замын төсөл”
Биелэлт: 2018 он: Засгийн газрын 2018.05.23-ны өдрийн 139 дүгээр тогтоолоор Тавантолгой-Зүүнбаян чиглэлийн төмөр зам барих төслийг “Зураг төсөл боловсруулах-барих-ашиглах-шилжүүлэх” төрлөөр хэрэгжүүлэхээр Төрийн өмчийн концессын зүйлийн жагсаалтад “Шууд гэрээ байгуулах”-аар тусгасан. Мөн ЗГ-ын 2018.05.23-ны 153 дугаар тогтоолоор “Зүүнбаян төмөр зам” ХХК-тай Тавантолгой-Зүүнбаян чиглэлийн төмөр замыг концессын “Зураг төсөл боловсруулах-барих-ашиглах-шилжүүлэх” төрлөөр барьж байгуулах хэлэлцээ хийж, гэрээний төслийг ЗГ-ын хуралдаанд танилцуулахыг Үндэсний хөгжлийн газарт даалгасан. Иймээс уг төмөр замтай зэрэгцүүлэн хүнд даацын цементбетон хучилттай 500 км авто зам барих нь эдийн засгийн хувьд ашиггүй гэж үзсэн. Харин эхний ээлжид Тавантолгойн нүүрсийг экспортлох шинэ гарц бий болгох, коксжих нүүрсээ Бугатын төмрийн үйлдвэр буюу эцсийн хэрэглэгчид шууд хүргэх боломжтой Тавантолгой-Ханги чиглэлийн хүнд даацын авто замын төслийг хэрэгжүүлэх нь улс орны эдийн засагт үр өгөөжөө өгөхөөс гадна замын барилгын ажилд зарцуулсан хөрөнгө оруулалтаа зам ашигласны хураамжаас нөхөх боломжтой. Оюутолгой болон бусад замын дагуух уурхайнууд уг замын төслийг дэмжиж байна гэдгээ илэрхийлээд байгаа.

2019 он: Засгийн газрын 2018.10.31-ний өдрийн 329 дүгээр тогтоолоор “Тал нутгийн хөгжлийн зам” ХХК-тай гэрээ байгуулах зөвшөөрлийг Үндэсний хөгжлийн газарт олгосний дагуу 2019.03.29-ны өдөр концессын гэрээ байгуулсан. Концесс эзэмшигчийн зүгээс гэрээ хүчин төгөлдөр болох нөхцөлүүдийг ханган, холбогдох материалыг Үндэсний хөгжлийн газарт хүргүүлсэн бөгөөд 2019 оны 12 дугаар сард эрх бүхий этгээдээс гэрээ хүчин төгөлдөр болсныг баталгаажуулсан.

2020 он: Концесс эзэмшигчээс авто замын барилгын ажил эхлүүлэх зөвшөөрөл хүссэн албан бичиг, холбогдох баримт бичгийн хамт ирүүлснийг хянаж үзээд шаардлага хангасан тул 2020.06.18-ны өдөр 06/14/2020 дугаартай “Авто зам, замын байгууламжийн барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл” олгосон.

Гүйцэтгэгчээр “Өндөр Алтайн зам” ХХК, “Дарданговь” ХХК, “Мотор сервис” ХХК-ууд ажиллаж байна. Зам барилгын ажлыг 2020.06.18-ны өдрөөс эхэлж 2020.11.18-ны өдөр зогсоосон. Талбайд хэмжилт, дурандлага, нүүлгэн шилжүүлэлт, хөрс хуулалт, ухмал, далангийн дүүргэлтийн ажил хийгдсэн. КОВИД-19 цар тахлаас шалтгаалан ажил саатсан. Зам барилгын ажлын гүйцэтгэл 12%-тай.

“Тяньжин тээвэр логистикийн төв байгуулах төсөл”

Биелэлт: 2018 он: МУ-ын Зам, тээврийн хөгжлийн яам болон БНХАУ-ын Тяньжин хотын Ардын Засгийн газар хооронд Тяньжин хотын Бинхай шинэ дүүрэгт хоёр талын эдийн засаг, худалдааны хамтын ажиллагааг гүнзгийрүүлэн хөгжүүлэх тухай санамж бичгийг 2018 оны 05 дугаар сард албан шугамаар шинэчлэн байгуулсан.

2019, 2020 он: Монгол-Хятадын эдийн засаг, худалдааны хамтын ажиллагааны хүрээнд БНХАУ-ын хууль тогтоомжийн дагуу Тяньжин хотод шинээр байгуулагдах “Хятад-Монголын Олон Улсын Логистикийн бүс” ХХК-д хөрөнгө оруулж 49 хувийн хувьцааг эзэмших, хамтран ажиллах эрхийг “Монголиан порт групп” ХХК-д олгох асуудлыг 2019.04.17-ны өдөр Монгол улсын Засгийн газрын хуралдаанд оруулан хэлэлцүүлж, тэмдэглэл гарсан.

БНХАУ-ын Тяньжин хотын Дунзяны чөлөөт худалдааны боомт бүсэд тээвэр, логистикийн үйл ажиллагаа эрхлэх зоулалттай Монголын талын 49 хувь, Хятадын талын 51 хувийн хөрөнгө оруулалттай хамтарсан компани байгуулах ЗГ-ын 164 дүгээр тогтоол 2019.04.23-ны өдөр гарсан.

Энэхүү Засгийн газрын тогтоолын дагуу 05.26-ны өдөр “Монголын төмөр зам” ТӨХК-ийн Гүйцэтгэх захирал Б.Цэнгэл нь “Тяньжин порт (групп)” ТӨХК-ийн охин компани болох “Тяньжин портын эдийн засаг, техник технологийн хамтын ажиллагаа” ХХК-тай “Хятад-Монголын Олон Улсын Логистикийн Бүс” ХХК-г байгуулах хамтран ажиллах гэрээнд гарын

үсэг зурсан. Мөн 05.27-ны өдөр “Хятад-Монголын Олон Улсын Логистикийн Бүс” ХХК-ийн ТУЗ-ийн анхдугаар хурал хуралдаж Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүд болон Гүйцэтгэх захирал, Дэд захирлыг томилсон.

2019.06.27-ны өдөр “Хятад-Монголын Олон Улсын Логистикийн Бүс” ХХК-ийг БНХАУ-ын (Тяньжин) чөлөөт худалдаа туршилтын бүс зах зээлийн хяналт, зохицуулалтын газар-т бүртгүүлэн компанийн гэрчилгээг авсан.

2019 оны 07 дугаар сард “Монголиан порт групп” ХХК-аас Монголын талын хөрөнгө оруулалтын эхний хэсгийг “Хятад-Монголын Олон Улсын Логистикийн Бүс” ХХК-д байршуулсан.

“Монголиан порт групп” ХХК-аас Монголын талын хөрөнгө оруулалтын дараагийн хэсгийг “Хятад-Монголын Олон Улсын Логистикийн Бүс” ХХК-д байршуулахаар яаравчлан ажиллаж байна.

2018 оны 12 дугаар сард Тяньжин хотын Олон Улсын инженерингийн зөвлөх компаниас Тяньжин тээвэр логистикийн төв төслийн ТЭЗҮ-ийн саналын төслийг “Монголын төмөр зам” ТӨХК-д ирүүлсэн бөгөөд ТЭЗҮ-шинэчлэсэнтэй холбогдуулан 01.18-ны өдөр МТЗ ТӨХК болон МУУХМ ХХК-ийн хамтарсан Ажлын хэсэг байгуулагдсан. Шинэчилсэн ТЭЗҮ-ийг хамтарсан Ажлын хэсэг авч хэлэлцэн ТЭЗҮ-д өгөх саналыг боловсруулан 2019.02.25-ны өдөр “Монголын төмөр зам” ТӨХК-ийн Гүйцэтгэх захирал Б.Цэнгэл болон холбогдох төлөөлөгчид Тяньжин хотноо айлчлах үеэр Тяньжин порт групп-ын удирдлагуудад албан бичгээр хүргүүлсэн.

Мөн 2019.03.04-ний өдөр Тяньжин хотын Олон Улсын инженерингийн зөвлөх компанийн удирдлагуудтай уулзалт зохион байгуулж, ТЭЗҮ-ийн дэлгэрэнгүй танилцуулгыг хийж, Монголын талаас хэд хэдэн тодруулга асуулт тавьсны зэрэгцээ уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг Хятадын нутаг дэвсгэрээр дамжин өнгөрөхөд байгаль орчны нөлөөлөлд тавигдах шаардлага, төслийн санхүүгийн загварчлалын талаарх мэдээллийг Монголын талд гаргаж өгөхийг хүссэн.

Хамтарсан Ажлын хэсгийн тавьсан асуудлын дагуу одоо хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа хөнгөлөлттэй бодлогын тарифыг тусгаж ТЭЗҮ-ийн санхүүгийн тооцоололд өөрчлөлт оруулахаар болсон. Дэлхий нийтийг хамарсан цар тахал/Covid-19/-ын улмаас төслийн ажил зогсонги байдалтай байна.

Санхүүжилтгүй хэрэгжих боломжгүй 2 арга хэмжээг үнэлээгүй болно. Үүнд:

“Нарийнсухайт-Шивээхүрэн чиглэлийн 45.3 км төмөр замын төсөл” /Төслийн ажлын явц 100 хувь, Барилга угсралтын ажлыг дуусгана/

Биелэлт :2018 он: Нарийнсухайт-Шивээхүрэн чиглэлийн төмөр замын шугамын чигийг ЗГ-ын 2017 оны 126 дугаар тогтоолоор батлуулсан.

БНХАУ-ын Зураг төслийн 3 дугаар хүрээлэн боловсруулсан Нарийнсухайт-Шивээхүрэн чиглэлийн төмөр замын ТЭЗҮ, зураг төслийг “МАК” ХХК “Мөнгөн зөрлөг” ХХК-тай 2017 оны 05 дугаар сард гэрээ байгуулан шинэчлүүлсэн.

Нарийнсухайт-Шивээхүрэн чиглэлийн төмөр замын геологи, геодези, археологи, палентологийн судалгаанууд болон Техникийн зураг төслийг боловсруулсан.

“МАК” ХХК, “Өсөх зоос” ХХК, “Өмнийн говийн элс” ХХК, “Чинхуа МАК Нарийнсухайт” ХХК нар хамтран “Нарийнсухайтын төмөр зам” ХХК-ийг байгуулсан.

“Шивээхүрэн-Сэхэ хилийн боомтын төмөр замын талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” ЗГ-ын 2018.08.01-ний өдрийн 232 тоот тогтоолоор “Нарийнсухайтын төмөр зам” ХХК-тай хамтарсан төрийн өмчийн тавин нэгээс доошгүй хувийн оролцоотой “Шивээхүрэн төмөр зам” ХХК-ийг хууль тогтоомжийн дагуу байгуулахыг даалгасан.

Тус чиглэлийн төмөр замын барилгын ажлыг эхлүүлэх асуудал нь “Ар Ди Си Си” ХХК-ийн барьж байгуулсан Нарийнсухайт-Шивээхүрэн чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын “барих-ашиглах-шилжүүлэх” концессын гэрээний холбогдох зүйл, заалттай зөрчилдөн шүүх байгууллагад шалгагдаж байгаагаас төмөр замын ажил зогсонги байдалд орсон.

2019 он: Тус чиглэлийн төмөр замын ТЭЗҮ-ийг бүрэн боловсруулж дууссан бөгөөд царигийн өргөний хэмжээг УИХ-аар тогтоосны дараа барилгын ажлыг эхлүүлнэ. Цариг шийдвэрлэгдээгүй үед барилгын ажил эхлүүлэх боломжгүй тухай хөрөнгө оруулагч талаас

албан ёсоор мэдэгдээд байна. УИХ-ын 2019 оны Хаврын чуулганаар 2014 оны 64 дүгээр тогтоолд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай УИХ-ын тогтоолын төслийг хэлэлцүүлэх явцад тус төслийн ТЭЗҮ, тооцоо судалгааг дахин нягтлах гэсэн шалтгаанаар Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдрийн 21 дүгээр тэмдэглэл гарч буцаан татсан. Засгийн газрын 2018 оны 232 дугаар тогтоолоор Шивээхүрэн-Сэхэ боомт хооронд 13 км төмөр зам барих тухай шийдвэр гарсан хэдий ч тухайн төмөр замын царигийн өргөний хэмжээ тодорхойгүйгээс барилгын ажил эхлүүлэх боломжгүй нөхцөл байдал үүссэн.

2020 он: Үндсэн хуулийн цэцийн 2020.05.13-ны өдрийн 04 дүгээр дүгнэлтийг УИХ хүлээн зөвшөөрсөнтэй холбогдуулан "Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлогын хэрэгжилтийг хангах зарим арга хэмжээний тухай" УИХ-ын 2014 оны 64 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болгож УИХ-ын 2020.05.15-ны өдрийн 57 дугаар тогтоол батлагдсанаар тус чиглэлийн төмөр замын царигийн хэмжээг тодорхойлж өгсөн. ЗГ-ын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, төлөвлөгөө, Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд Нарийнсухайт-Шивээхүрэн чиглэлийн 45.5 км төмөр замын барилгын ажлыг 2023-2024 онд эхлүүлэхээр тусгуулсан.

Мөн Монгол-Хятадын хилийн боомт, тэдгээрийн дэглэмийн тухай Монгол Улсын Засгийн газар, БНХАУ-ын Засгийн газар хоорондын 2004 оны хэлэлцээрт нэмэлт өөрчлөлт оруулах төсөлд Шивээхүрэн-Сэхэ боомтыг төмөр замын ангиллаар олон улсын зэрэглэлтэй байнгын ажиллагаатай байх саналыг ГХЯ-д хүргүүлж, 2020.09.15-ны өдөр БНХАУ-ын Төрийн зөвлөлийн гишүүн бөгөөд Гадаад хэргийн сайд Ван И Монгол Улсад албан ёсны айлчлал хийх үеэр "Монгол, Хятадын хилийн боомт, тэдгээрийн дэглэмийн тухай МУ-ын Засгийн газар, БНХАУ-ын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр"-т нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай ноот бичиг" солилцох замаар энэхүү хэлэлцээрийг албажуулсан. Цаашид санхүүжилт шийдвэрлэгдсэнээр энэхүү чиглэлийн боомт орчмын төмөр замыг барих нөхцөл бүрдэнэ.

"Баруун-Урт-Бичигт чиглэлийн 272 км цемент бетон хучилттай их даацын авто зам" /Төслийн ажлын явц 40 хувь, Төслийн бэлтгэл ажлыг хангана/

Биелэлт: 2018 он: Концессын "зураг төсөл боловсруулах-барих-ашиглах-шилжүүлэх" төрлөөр хэрэгжүүлэхээр ЗГ-ын 2017.06.14-ний өдрийн 166 дугаар тогтоолоор Төрийн өмчийн концессын зүйлийн жагсаалтад нэмж тусгасан. Уг тогтоолын дагуу ҮХГ-аас 2017.08.16-ны өдөр "Баруун-Урт-Бичигт чиглэлийн 272 км цемент бетон хучилттай их даацын авто зам төсөл"-ийн концесс олгох 2 үе шаттай уралдаант шалгаруулалтыг зарласан. Урьдчилсан шалгаруулалтад оролцох саналыг 2017.10.16-ны өдрийн 11.00 цаг хүртэл хүлээн авсан бөгөөд тус төсөлд 1 оролцогч санал ирүүлсэн бөгөөд комисс уг оролцогчийн саналыг үнэлж, дараагийн үе шат болох уралдаант шалгаруулалтад оруулахаар шийдвэрлэсэн.

Комиссоос уралдаант шалгаруулалтын баримт бичиг боловсруулан тус оролцогчид 2018.01.16-ны өдөр баримт бичгийг олгож эхэлсэн бөгөөд төслийн саналыг 2018.04.19-ний өдрийн 11.00 цагт нээсэн боловч нэг ч санал ирээгүй болно.

2019, 2020 он: Уралдаант шалгаруулалтад шаардлага хангасан төслийн санал ирээгүй тул концессын тухай хуулийн дагуу шууд гэрээ байгуулах нөхцөл бүрдсэн. Үндэсний хөгжлийн газраас концесс эзэмшигчийг сонгон шалгаруулах шууд гэрээний урилгыг 2019.09.30-ны өдөр хүртэл хүлээн авахаар 2019.08.30-ны өдөр цахим хуудсандаа байршуулсан боловч санал ирээгүй. Иймд тус төслийг цаашид концессоор хэрэгжүүлэхэд дахин төслийн санал ирүүлэх магадлал бага байгаа тул хөрөнгө оруулалтын өөр хэлбэрээр хэрэгжүүлэх боломжийг судлаж үзэхийг хүссэн 01/3163 дугаартай албан тоотыг Үндэсний хөгжлийн газраас тус яаманд ирүүлсэн. Санхүүжилтийг эрэлхийлэх ажлыг хийж байгаа боловч амжилтгүй байна.

Монгол улсын 2018-2021 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг 2021.01.29-ний өдрийн 03/249 тоот албан бичгээр "Үндэсний хөгжлийн газар"-т хүргүүлсэн.

2.5. Төрөөс баримтлах бодлогуудын хэрэгжилт:

Зам, тээврийн салбарт УИХ-ын 2010 оны 32 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрөөс төмөр замын салбарт баримтлах бодлого”, УИХ-ын 2013 оны 18 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрөөс иргэний нисэхийн салбарт 2020 он хүртэл баримтлах бодлого”, Засгийн газрын 2018 оны 321 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Төрөөс автотээврийн салбарт баримтлах бодлого” /2018-2026/ гэсэн 3 бодлогын бичиг баримтыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Эдгээрийн үнэлгээг хүснэгтээр үзүүлбэл:

№	Үндэсний хөтөлбөрийн нэр	Батлагдсан хугацаа	Тогтоолын дугаар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	2020 оны үнэлгээ	Шалгуур үзүүлэлтийн үнэлгээ
1	“Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”	2010.06.24	УИХ №32	хугацаагүй	78,3%	байхгүй
2	“Төрөөс иргэний нисэхийн салбарт 2020 он хүртэл баримтлах бодлого”	2013.02.07	УИХ №18	2013-2020	74,1%	байхгүй
3	“Төрөөс автотээврийн салбарт баримтлах бодлого”	2018.10.24	ЗГ №321	2018-2026	57,1%	30,6%

Зам, тээврийн салбарын Төрөөс баримтлах бодлогуудын хэрэгжилтийг хяналт-шинжилгээ-үнэлгээний тайлангийн хамт Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-д заасны дагуу 2021.03.31-ний өдрийн 01/1300 тоот албан бичгээр ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн.

2.5.1. “Төрөөс иргэний нисэхийн салбарт 2020 он хүртэл баримтлах бодлого”-ын хэрэгжилт:

“Төрөөс иргэний нисэхийн салбарт 2020 он хүртэл баримтлах бодлого”-д “Олон улсын стандарт шаардлагад нийцсэн нисэхийн аюулгүй ажиллагаа, аюулгүй байдлыг хангасан эдийн засгийн үр ашигтай, өрсөлдөх чадвар бүхий иргэний нисэхийн үйлчилгээг бий болгож, улс орны эдийн засгийн болон нийгмийн хөгжлийн тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлэх” зорилгын хүрээнд нийт 12 зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан.

Бодлогыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Засгийн газрын 2013 оны 428 дугаар тогтоол, Зам, тээврийн сайдын 172 дугаар тушаалаар тус тус “Төрөөс иргэний нисэхийн салбарт 2020 он хүртэл баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх” 2 төлөвлөгөө баталсан бөгөөд нийт 118 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр заасан байна.

Энэхүү 2 төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар дүгнэж үзэхэд 100%-ийн хэрэгжилттэй 53 арга хэмжээ, 90%-ийн 4 арга хэмжээ, 70%-ийн хэрэгжилттэй 32 арга хэмжээ, 50%-ийн хэрэгжилттэй 9 арга хэмжээ, 30%-ийн хэрэгжилттэй 13 арга хэмжээ, 0%-ийн хэрэгжилттэй 7 арга хэмжээ, хэрэгжилт **74,1** хувьтай буюу “тодорхой үр дүнд хүрсэн” гэж үнэлэгдсэн. Хэрэгжилтийг зорилтоор нь ангилан авч үзвэл:

№	Зорилт	Нийт арга хэмжээ	Хэрэгжилтийн хувь						Нийт хувь
			100	90	70	50	30	0	
1	1.2.1 Монгол Улсын иргэний нисэхийн салбарын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох	22	12	0	5	2	1	2	76.4%

2	1.2.2. аялал жуулчлалыг дэмжсэн иргэдийн хэрэгцээг хангасан, эрэлтэд нийцэхүйц, хүртээмжтэй агаарын тээврийг хөгжүүлэхэд чиглэсэн эдийн засгийн зохицуулалтыг бий болгох	25	9	0	9	3	4	0	72%
3	1.2.3. Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага /ICAO/-ын зөвлөмжийн дагуу иргэний нисэхийн салбарт олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн шаардлагыг хангахуйц бүтцийн шинэчлэл хийх	7	1	1	4	0	0	1	67.1%
4	1.2.4. иргэний нисэхийн үйлчилгээнд олон улсын стандарт, шаардлагад нийцсэн аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг бүрэн хангасан, орчин үеийн дэвшилтэт техник, технологийн шинэчлэлтийг тогтмол хийх	7	4	2	1	0	0	0	92.8%
5	1.2.5. салбарын хөгжлийн шаардлагыг хангахуйц мэдлэг, чадвар, туршлагатай боловсон хүчний нөөц бүрдүүлэх	9	8	0	1	0	0	0	96.7%
6	1.2.6. нисэх буудлуудын дэд бүтцийг Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын стандарт, шаардлагад нийцүүлэн хөгжүүлэх	19	2	0	5	2	7	3	45.3%
7	1.2.7. үндэсний агаарын тээвэрлэгчийг олон улсын зах зээлд бусад улсын агаарын тээвэрлэгчтэй өрсөлдөхөд бэлтгэх, түүний үнэлэмжийг дээшлүүлэх; 1.2.10. агаарын тээвэрт чөлөөт өрсөлдөөнийг үе шаттайгаар, төрийн хяналт, зохицуулалттайгаар бий болгох.	5	2	0	3	0	0	0	82%
8	1.2.8. агаарын навигацийн үйлчилгээг Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын бодлого, чиг хандлагад нийцүүлэх	7	6	0	0	0	0	1	85.7%
9	1.2.9. ерөнхий зориулалтын агаарын тээврийг хөгжүүлэх	3	2	0	0	1	0	0	83.3%
10	1.2.11. иргэний нисэхийн үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагуудад хувийн хөрөнгө оруулалтыг дэмжих	1	0	0	1	0	0	0	70%
11	1.2.12. дотоодын агаарын тээврийн үйлчилгээг алсагдсан	12	6	1	3	1	1	0	81.7%

	бүс, орон нутгийн иргэдэд хүргэхэд чиглүүлэх								
12	Бусад	1	1	0	0	0	0	0	100%
Нийт		118	53	4	32	9	13	7	74.1%

Хэрэгжилтийг хариуцан хэрэгжүүлэх байгууллагаар нь /давхардсан тоогоор/ авч үзвэл:

№	Газрын нэрс	Нийт заалт	Үүнээс /хувиар/						Биелэлт хувь
			100%	90%	70%	50%	30%	0%	
1	ЗТХЯ	114	50	4	31	9	13	7	73.4%
2	ЗГХЭГ	3	2	-	-	1	-	-	83.3%
3	СЯ	16	11	-	3	-	2	-	85.6%
4	ХЗДХЯ	8	3	-	3	2	-	-	76.3%
5	БОАЖЯ	1	-	-	-	-	1	-	30.0%
6	БХЯ	2	2	-	-	-	-	-	100.0%
7	ГХЯ	10	4	-	4	-	2	-	74.0%
8	БХБЯ	2	1	-	-	1	-	-	75.0%
9	ХНХЯ	1	1	-	-	-	-	-	100.0%
10	УУХҮЯ	3	1	-	1	-	1	-	66.7%
11	СЗХ	2	-	-	1	1	-	-	60.0%
12	СХЗГ	7	4	2	1	-	-	-	92.9%
13	ОБЕГ	1	1	-	-	-	-	-	100.0%
14	ҮХГ	11	6	-	2	1	2	-	77.3%
15	ТӨБЗГ	5	4	-	1	-	-	-	94.0%
16	ЗХЖШ	1	1	-	-	-	-	-	100.0%
17	ИНАБЗ	1	1	-	-	-	-	-	100.0%
18	ИНЕГ	105	46	4	29	8	12	6	73.8%
19	НТОЗШША	5	1	-	3	1	-	-	72.0%
20	МИАТ	4	2	-	1	-	-	1	67.5%
21	АТБ	32	14	-	11	3	3	1	75.3%
22	ИНТББ	8	4	-	1	3	-	-	77.5%
23	ИНУБ	1	-	-	1	-	-	-	70.0%
24	ТХХТ	1	1	-	-	-	-	-	100.0%
Нийт		118	53	4	32	9	13	7	74.1%

2.5.2. “Төрөөс автотээврийн салбарт баримтлах бодлого”-ын хэрэгжилт:

“Төрөөс автотээврийн салбарт баримтлах бодлого” /2018-2026/-ыг Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 10 дугаар сарын 24-ний өдрийн 321 дүгээр тогтоолоор баталсан ба түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн 286 дугаар тушаалаар баталсан.

Уг төлөвлөгөөнд бодлогын 8 чиглэлийн хүрээнд 128 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн байна. “Төрөөс автотээврийн салбарт баримтлах бодлого”/2018-2026/-ыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан үйл ажиллагааг чиглэлээр нь авч үзвэл:

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Арга хэмжээний тоо
---	------------------------	--------------------

1.	Мэргэжил, ур чадварт тулгуурласан орчин үеийн хүний нөөцийн менежменттэй хослуулсан өрсөлдөх чадвар бүхий удирдлага, зохион байгуулалтын тогтолцоог бүрдүүлэх чиглэлээр	10
2.	Чанартай, хүртээмжтэй, хосолсон тээврийн дэд бүтцийг бий болгох замаар олон улсын тээврийг хөгжүүлэх чиглэлээр	16
3.	Тээврийн төрлүүдийн харилцан уялдааг хангасан, өрсөлдөх чадвар бүхий аюулгүй, ая тухтай зорчигч тээврийн үйлчилгээг хөгжүүлэх чиглэлээр	27
4.	Хөдөө аж ахуй, аж үйлдвэрийн салбарын эрэлтэд тулгуурласан, хүн амыг эрүүл ахуйн шаардлага хангасан, хүнс, өргөн хэрэглээний барааны дотоодын тээврийн сүлжээг хөгжүүлэх чиглэлээр	17
5.	Байгаль орчинд ээлтэй, эдийн засгийн үр ашигтай тээврийн үйлчилгээг хөгжүүлэх чиглэлээр	21
6.	Тээвэрлэлтийн болон авто замын сүлжээний аюулгүй байдлын цогц менежментийг хөгжүүлэх чиглэлээр	20
7.	Техник, технологийн дэвшилд суурилсан тээврийн хэрэгслийн техникийн хяналт, авто үйлчилгээ, бүртгэлийн цогц үйлчилгээг хөгжүүлэх чиглэлээр	10
8.	Автотээврийн салбарын хөгжлийг судалгаа шинжилгээний үр дүнд үндэслэн тодорхойлж, автотээврийн салбарын инновацийг хөгжүүлэх чиглэлээр	7
НИЙТ		128

Төрөөс автотээврийн салбарт баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд нийт 128 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар 100%-ийн хэрэгжилттэй 24, 90%-ийн хэрэгжилттэй 6, 70%-ийн хэрэгжилттэй 30, 50%-ийн хэрэгжилттэй 12, 30%-ийн хэрэгжилттэй 31, 0%-тай буюу хэрэгжээгүй 12, хугацаа болоогүй 13 арга хэмжээ байгаа ба хэрэгжилт **57.1** хувьтай байна.

Төрөөс автотээврийн салбарт баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг зорилтоор нь ангилан авч үзвэл:

№	Зорилт	Нийт арга хэмжээ	Үүнээс хэрэгжилтийн хувиар							Нийт хувь
			100	90	70	50	30	0	Хугацаа болоогүй	
1	Мэргэжил, ур чадварт тулгуурласан орчин үеийн хүний нөөцийн менежменттэй хослуулсан өрсөлдөх чадвар бүхий удирдлага, зохион байгуулалтын тогтолцоог бүрдүүлэх чиглэлээр	10	2	2	2	-	3	-	1	67.8
2	Чанартай, хүртээмжтэй, хосолсон тээврийн дэд бүтцийг бий болгох замаар олон улсын тээврийг хөгжүүлэх чиглэлээр	16	2	-	3	2	4	2	3	48.5
3	Тээврийн төрлүүдийн харилцан уялдааг	27	3	2	5	4	10	2	1	51.2

	хангасан, өрсөлдөх чадвар бүхий аюулгүй, ая тухтай зорчигч тээврийн үйлчилгээг хөгжүүлэх чиглэлээр									
4	Хөдөө аж ахуй, аж үйлдвэрийн салбарын эрэлтэд тулгуурласан, хүн амыг эрүүл ахуйн шаардлага хангасан, хүнс, өргөн хэрэглээний барааны дотоодын тээврийн сүлжээг хөгжүүлэх чиглэлээр	17	1	-	2	-	1	7	6	24.5
5	Байгаль орчинд ээлтэй, эдийн засгийн үр ашигтай тээврийн үйлчилгээг хөгжүүлэх чиглэлээр	21	5	-	7	1	6	1	1	61.0
6	Тээвэрлэлтийн болон авто замын сүлжээний аюулгүй байдлын цогц менежментийг хөгжүүлэх чиглэлээр	20	3	1	6	3	7	-	-	58.5
7	Техник, технологийн дэвшилд суурилсан тээврийн хэрэгслийн техникийн хяналт, авто үйлчилгээ, бүртгэлийн цогц үйлчилгээг хөгжүүлэх чиглэлээр	10	3	-	4	2		-	1	75.5
8	Автотээврийн салбарын хөгжлийг судалгаа шинжилгээний үр дүнд үндэслэн тодорхойлж, автотээврийн салбарын инновацийг хөгжүүлэх чиглэлээр	7	5	1	1	-		-	-	94.3
Нийт		128	24	6	30	12	31	12	13	57.1

2.5.3. “Төрөөс төмөр замын салбарт баримтлах бодлого”-ын хэрэгжилт:

“Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-д төмөр замын тээх, нэвтрүүлэх чадварыг нэмэгдүүлэх, ирээдүйд өсөн нэмэгдэх тээвэрлэлтийн эрэлт хэрэгцээг үр дүнтэй, найдвартай хангахад чиглэсэн үр ашигтай үндэсний төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээг өргөжүүлж, улмаар улс орны дамжин өнгөрүүлэх чадавхийг дээшлүүлэн, салбарын эрх зүйн орчин, бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, ашигт малтмалын томоохон ордуудыг ашиглах, тэдгээрийн бүтээгдэхүүнийг экспортлох болон боловсруулан экспортолж улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг дээшлүүлэх, ирээдүйн тогтвортой хөгжлийг хангах зорилгын хүрээнд нийт 7 чиглэлийг хэрэгжүүлэхээр тусгасан.

“Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-д тусгагдсан үйл ажиллагааг чиглэлээр нь авч үзвэл:

№	Арга хэмжээ	Арга хэмжээний тоо
1.	1.2. Бодлогын хүрээнд шийдвэрлэх	7
2.	2.1. Төмөр замын суурь бүтцийг өргөжүүлэх, шинээр барих чиглэл болон уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг боловсруулж экспортод гаргах асуудлуудыг харилцан уялдаатай шийдвэрлэх	11
3.	3.1. Төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ өргөжүүлэх	33
4.	4.1.1. Төмөр замын царигийн сонголт нь Монгол Улсад хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа холбогдох хууль тогтоомжид нийцэх	6
5.	5.1.Төмөр замын тээврийн салбарын эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх	3
6.	6.1.1. Бодлогыг хэрэгжүүлэх ажлыг төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага бодлого, зохицуулалтаар хангах	7
7.	7.1.Бодлогыг хэрэгжүүлснээр хүрэх үр дүн	6
НИЙТ		73

“Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-ыг хэрэгжүүлэхээр нийт 73 арга хэмжээнээс 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар 100%-ийн биелэлттэй 44, 90%-ийн биелэлттэй 4, 70%-ийн биелэлттэй 5, 50%-ийн биелэлттэй 2, 30%-ийн биелэлттэй 17, 0 үнэлгээтэй буюу хэрэгжээгүй 1 арга хэмжээ байгаа ба хэрэгжилт **78.3** хувьтай байна.

“Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-ын хэрэгжилтийг ангилан үнэлбэл:

№	Бүлгүүд	Нийт арга хэмжээ	Хэрэгжилтийн хувь					Нийт хувь	
			100	90	70	50	30		0
1	Нэг. Нийтлэг үндэслэл	7	5	-	2	-	-	-	91.4
2	Хоёр. Төмөр замын тээвэр, ашигт малтмалын орд	11	4	1	-	1	5	-	62.7
3	Гурав. Төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ	33	20	3	1	-	8	1	78.2
4	Дөрөв. Төмөр замын шугамын цариг	6	3	-	1	-	2	-	71.7
5	Тав. Төмөр замын тээврийн салбарын эрх зүйн зохицуулалт	3	3	-	-	-	-	-	100.0
6	Зургаа. Бодлогын хэрэгжилт, санхүүжилтийн эх үүсвэр	7	5	-	-	1	1	-	82.5
7	Долоо. Бодлогын хэрэгжилтийн үр дүн	6	4	-	1	-	1	-	83.3
Нийт		73	44	4	5	2	17	1	78.3

“Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-ын хэрэгжилтийн байдлыг бүлэг тус бүрээр нь үнэлбэл:

Бүлгүүд	Үүнээс хэрэгжилтийн хувиар						Дундаж хувь
	100	90	70	50	30	0	
Нэг. Нийтлэг үндэслэл	1.2.1.1. 1.2.1.2. 1.2.1.4. 1.2.1.5. 1.2.1.7.		1.2.1.3. 1.2.1.6.				91.4
Хоёр. Төмөр замын тээвэр, ашигт малтмалын орд	2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.	2.4.3		2.4.4.	2.1. 2.3.1. 2.3.2. 2.4.1. 2.4.2		62.7
Гурав. Төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.2.1. 3.2.3.1. 3.2.3.4. 3.2.4.1. 3.2.4.2. 3.2.4.4. 3.2.4.5. 3.2.5.3. 3.2.5.4. 3.2.6.3. 3.3.1.1. 3.3.1.2. 3.3.2.1. 3.3.2.2.	3.2.3.2 . 3.2.5.1 . 3.2.5.2 .	3.2.2.		3.2.3.3 . 3.2.4.3 . 3.2.4.6 . 3.2.6.1 . 3.2.6.2 . 3.3.2.3 . 3.3.2.4 . 3.3.2.5 .	3.2.6.4.	78.2
Дөрөв. Төмөр замын шугамын цариг	4.1.1. 4.1.2. 4.2.3.		4.2.1.		4.2.2. 4.2.4.		71.7
Тав. Төмөр замын тээврийн салбарын эрх зүйн зохицуулалт	5.1. 5.2. 5.3.						100.0
Зургаа. Бодлогын хэрэгжилт, санхүүжилтийн эх үүсвэр	6.2.1.1. 6.2.1.2. 6.2.1.3. 6.2.1.4 6.3.1.			6.1.1.	6.4.1.		82.5
Долоо. Бодлогын хэрэгжилтийн үр дүн	7.1.1. 7.1.4. 7.1.5. 7.1.6.		7.1.3.		7.1.2.		83.3

Нийт	44	4	5	2	17	1	78.3
------	----	---	---	---	----	---	------

“Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-ын хэрэгжилтэд эрчимжүүлэх шаардлагатай буюу 50 хувиар үнэлэгдсэн 2 арга хэмжээ, хэрэгжилт хангалтгүй буюу 30 хувиар үнэлэгдсэн 17 арга хэмжээ, хэрэгжилт тасарсан буюу хэрэгжүүлээгүй 1 арга хэмжээ байна.

2.6. Үндэсний хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилт:

Зам, тээврийн салбарт 2020 оны байдлаар Засгийн газрын 2007.07.10-ны өдрийн 175 дугаар тогтоолоор баталсан “Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын үндэсний хөтөлбөр”, Засгийн газрын 2010 оны 11 сарын 10-ны өдрийн 289 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Агаарын тээврийг хялбаршуулах үндэсний хөтөлбөр”, Засгийн газрын 2018 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдрийн 120 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Ерөнхий зориулалтын нисэхийг хөгжүүлэх хөтөлбөр”, Засгийн Газрын 2019 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдрийн 283 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээний хөтөлбөр”, 2019 оны 163 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр /2019-2023/”, 2020 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн 171 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Тээврийн ухаалаг ситемийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр” хэрэгжиж байна.

Үндэсний хөтөлбөрүүдийн явцыг дүгнэхдээ Засгийн газрын 2020 оны 206 тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-д заасан аргачлалыг баримталсан.

Үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилт 2020 онд дараах байдлаар үнэлэгдсэн байна.

№	Үндэсний хөтөлбөрийн нэр	Батлагдсан хугацаа	Тогтоолын дугаар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	2020 оны үнэлгээ	Шалгуур үзүүлэлтийн үнэлгээ
1	Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын үндэсний хөтөлбөр	2007.07.10	ЗГ №175	хугацаагүй	94%	байхгүй
2	Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын үндэсний хөтөлбөр	2010.11.10	ЗГ №289	хугацаагүй	85,3%	байхгүй
3	Ерөнхий зориулалтын нисэхийг хөгжүүлэх хөтөлбөр	2018.05.02	ЗГ №120	2018-2022	34,5%	28,7%
4	Агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээний хөтөлбөр	2019.07.03	ЗГ №283	2019-2023	65,6%	48,1%
5	“Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр”	2019.04.23	ЗГ №163	2019-2023	51%	0,3%
6	“Тээврийн ухаалаг ситемийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр”	2020.05.13	ЗГ №171	2020-2024	34,5%	байхгүй

“Агаарын тээврийг хялбаршуулах үндэсний хөтөлбөр”-т Засгийн газрын 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор, “Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын үндэсний хөтөлбөр”-т Засгийн газрын 2010 оны 164 дүгээр тогтоол, Засгийн газрын 2015 оны 128, 2010 оны 164, 2015 оны 128, 2019 оны 13 дугаар тогтоолоор тус тус нэмэлт, өөрчлөлт орсон байна.

“Ерөнхий зориулалтын нисэхийг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018 оны 170 дугаар тушаал, “Агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээний хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 309 дүгээр тушаалаар баталсан.

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын Үндэсний зөвлөлийн анхдугаар хуралдааныг 2019 оны 08 дугаар сарын 27-ны өдөр Ерөнхий сайдаар ахлуулан зохион байгуулж, “Төлөвлөгөө, журам, зөвлөмж, загвар батлах тухай” Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын Үндэсний зөвлөлийн 01 дүгээр тогтоолоор Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг баталсан байна.

Үндэсний хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг 2021.03.31-ний өдрийн 01/1301 тоот албан бичгээр ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн.

2.6.1. “Агаарын тээврийг хялбаршуулах үндэсний хөтөлбөр”

“Агаарын тээврийг хялбаршуулах үндэсний хөтөлбөр” нь Монгол Улсын Засгийн газрын 2010 оны 11 сарын 10-ны өдрийн 289 дүгээр тогтоолоор батлагдсан бөгөөд Засгийн газрын 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон байна.

Хөтөлбөрийн 230 заалтын хэрэгжилтэд 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд 100%-ийн хэрэгжилттэй 187, 90%-ийн хэрэгжилттэй 5, 70%-ийн хэрэгжилттэй 14, 50%-ийн 5, 30%-ийн хэрэгжилттэй 7, хэрэгжээгүй 12 заалттай, хэрэгжилтийн дундаж **85,3** хувь буюу “тодорхой үр дүнд хүрсэн” гэж үнэлэгдлээ.

Дараах арга хэмжээнүүдийг “хэрэгжээгүй”, “хэрэгжилт хангалтгүй” гэж дүгнэлээ. Үүнд:

Хэрэгжээгүй:

1. 3.2.2. Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын Doc 9303-ын 1 дүгээр хэсэгт заасны дагуу машинаар уншигдах цахим паспорт олгох; (Энэ заалтыг Засгийн газрын 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор өөрчлөн найруулсан)
2. 3.2.3. гадаад улсад зорчих баримт бичгийг шинэчлэхдээ дараах стандартыг баримтална: паспорт, виз болон бусад гадаад улсад зорчих баримт бичигт биометрикийн нэг буюу түүнээс дээш мэдээллийг цахим аргаар уншигдах байдлаар хадгалах; цахим аргаар хадгалагдах мэдээлэл нь баримт бичгийн хуудсан дахь тоон гэрэл зураг, машинаар уншигдах мэдээлэлтэй адил байх; нэмэлт биометрик мэдээллийг машинаар уншигдах паспортад оруулах тохиолдолд ISO/IEC 14443-ийн шаардлага хангасан микросхем ашиглах ба Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага /ICAO/-ын стандартад нийцсэн программчлалтай байх; машинаар уншигдах гадаад улсад зорчих баримт бичигт хугацааны сунгалт хийгдэхгүй ба уншигдах хэсэгт өөрчлөлт, засвар оруулах боломжгүй болгох. 0%
3. 3.2.6. хулгайлагдсан, гээгдсэн болон цуцлагдсан аяллын баримт бичгийн талаарх мэдээллийг “Интерпол”-д нэн даруй мэдэгдэж, “Хулгайлагдсан, гээсэн аяллын баримт бичгийн мэдээллийн сан /SLTD/-д бүртгүүлэх; (Энэ заалтыг Засгийн газрын 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор нэмсэн)
4. 3.3.17. “Зорчигчийн нэр, бүртгэлийн өгөгдөл (PNR)”-ийг шилжүүлэхэд НҮБ-ын Удирдлага, худалдаа, тээврийн цахим өгөгдлийн солилцооны дүрэм (EDIFACT)-д суурилсан “Агаарын тээвэрлэгч-Засгийн газар /PNRGOV/” гэсэн өгөгдөл шилжүүлгийн үндсэн аргыг ашиглах; (Энэ заалтыг Засгийн газрын 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор нэмсэн)

5. 3.4.16. “Аяллын цахим систем”-ийг хэрэгжүүлэх хуваарийг бусад улсын ижил чиг үүрэг бүхий байгууллага, аялал жуулчлалын байгууллага, агаарын тээвэрлэгч болон холбогдох бусад байгууллагад хүргүүлэн, хамтран ажиллах бөгөөд дараахь арга хэмжээг авах: (Энэ заалтыг Засгийн газрын 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор нэмсэн) 3.4.16.1. “Аяллын цахим систем”-ийг нэвтрүүлэхдээ “Аяллын өмнөх баталгаажуулалтын систем”-ийг “Зорчигчийн урьдчилсан мэдээллийн интерактив систем (iAPI)”-тэй нэгтгэх
6. 3.4.16.2. зорчигч нислэгийн захиалга өгөх үед түүнд “Аяллын цахим систем”-ийн шаардлагын талаар мэдээлэл өгөх;
7. 3.4.16.3. Монгол Улсад зорчих хүсэлтийг хүлээж авах цахим бүртгэлийн найдвартай платформоор хангаж, уг систем нь албан бус гуравдагч борлуулагч этгээд нэмэлт төлбөр авахыг хязгаарлах зорилготой албан ёсны систем болохыг баталгаажуулах;
8. 3.4.16.4. зорчих хүсэлтийн маягтыг бөглөх үед алдаа гаргахаас сэргийлэх нэмэлт хэрэгсэл бий болгох, хилээр нэвтрүүлэхийг үл зөвшөөрөх зорчигчийн хүсэлтийг хүлээн авахгүй байх боломж бүрдүүлэх;
9. 3.10.3 зайлшгүй шаардлагаар агаарын хөлөг олон улсын хилийн боомтгүй нисэх буудалд буулт үйлдэх тохиолдолд буулт үйлдэх боломжоор хангах, зогсоол бэлтгэх, агаарын хөлгийн баг, зорчигчдыг түр хугацаагаар буух талбайгаар хангаж, хяналтын үйл ажиллагааг шуурхай зохион байгуулна.
10. 3.11.9. зорчигчийн урьдчилсан мэдээллийн өгөгдөл (API, iAPI, PNR) солилцох “Нэг цонхны үйлчилгээ”-г нэвтрүүлж, нэг нислэгийн зорчигчийн урьдчилсан мэдээллийг дахин шаардахгүй байх, системийн гэмтэл, доголдлоос шалтгаалан мэдээллийг дамжуулаагүй эсхүл дутуу, гэмтсэн мэдээлэл дамжуулсан тохиолдолд агаарын тээвэрлэгчид торгууль ногдуулахгүй байх; (Энэ заалтыг Засгийн газрын 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор нэмсэн)
11. 4.6.5 агаарын тээврийг хялбаршуулахтай холбогдсон үйл ажиллагаа, арга хэмжээ нь Монгол Улсын аялал жуулчлал, олон улсын худалдааны хөгжилд нөлөөлөх нөлөөллийг тодорхойлох, үнэлгээ өгөх;
12. 5.19 Хилийн хяналтын байгууллага нь ердийн нөхцөлд зорчигчийн тээшинд үзлэг, шалгалт хийхдээ өөрийг нь заавал байлцуулахыг шаардахгүй.

Хэрэгжилт хангалтгүй:

1. 3.1.3 агаарын тээврийг хялбаршуулах олон улсын стандарт, зөвлөмжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, судалгаа хийх, дүгнэлт гаргах;
2. 3.1.11. Агаарын тээврийн хялбаршуулах үйл ажиллагааг сайжруулах зорилгоор Монгол Улстай агаарын харилцаа бүхий улс орнуудтай хамтран ажиллах;
3. 3.2.1. гадаад улсад зорчих баримт бичгийг зохиох, хэвлэх, тараах болон нэмэлт өөрчлөлт хийхдээ олон улсын стандартад нийцүүлэх;
4. 3.3.22. хөгжлийн бэрхшээлтэй зорчигч нь түүнд туслах хүн хэрэгтэй эсэхийг өөрөө тогтоох бөгөөд гагцхүү уг зорчигчийн биеийн байдал өөрт нь болон бусад зорчигчийн аюулгүй, ая тухтай байдалд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй гэж үзвэл туслах хүнтэй зорчихыг шаардаж болох, энэ тохиолдолд туслах хүнд үнийн хөнгөлөлт үзүүлэх; (Энэ заалтыг Засгийн газрын 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор нэмсэн)
5. 3.5.16. Хилээр нэвтэрч буй зорчигч бүрийн аяллын баримт бичгийг Интерполын “Хулгайлагдсан, гэсэн аяллын баримт бичгийн мэдээллийн сан”-гаас боломжийн түвшинд шүүж, тулгах.
6. 3.6.2 шаардлагатай тохиолдолд хилийн хяналтын байгууллага, нисэх буудал, агаарын тээвэрлэгчийн ажилтан, зорчигчдод урьдчилан сэргийлэх тарилга хийх ажлыг зохион байгуулах, холбогдох гэрчилгээ олгох;
7. 3.7.14 барааны гаалийн бүрдүүлэлтийг хялбаршуулахын тулд ачааны мэдээллийг урьдчилан авах, ачаа тээвэрлэгчдийн систем хоорондын харилцан ажиллагааг хангах, барааны шилжилт хөдөлгөөнтэй холбоотой мэдээлэл солилцооны цахим системийг боловсронгуй болгох;
8. 3.7.15 эрх бүхий төрийн байгууллагаас шаардсан ачаа болон агаарын хөлөг ирэх, буцахтай холбоотой мэдээллийг нэг цонхны үйлчилгээний системд байршуулах;

9. 4.7 Зөвлөл нь жилд хоёроос доошгүй удаа хуралдах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд ээлжит бус хуралдааныг зохион байгуулна.

10. 5.5 Хилийн мэргэжлийн хяналтын байгууллага нь агаарын хөлөгт ариутгал халдваргүйтгэл, шавьж хорхой, мэрэгч амьтаны устгал хийсэн бол ерөнхий мэдүүлэгт тэмдэглэл хийж, Олон улсын иргэний нисэхийн тухай конвенцийн Хавсралт-9 (Үйл ажиллагааг хялбарчлах)–д заасан маягтын дагуу гэрчилгээ олгоно.

11. 5.36 Гадаадын иргэн, харъяатын асуудал хариуцсан байгууллага нь гадаад иргэний эх орондоо буцах зорилгоор аяллын баримт бичиг авах хүсэлтийг 30 хоногийн дотор хянан үзэж, тодорхой хугацаа заасан аяллын баримт бичиг олгох эсхүл тухайн улсын иргэн биш гэсэн нотолгоо гаргаж өгөх байдлаар асуудлыг шийдвэрлэнэ.

12. 7.1. Энэхүү хөтөлбөрийн дагуу үүрэг хүлээсэн байгууллага нь хариуцсан үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийн эх үүсвэрийг жил бүр төсөвтөө тусган санхүүжүүлнэ.

2.6.2. “Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын үндэсний хөтөлбөр”

“Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын үндэсний хөтөлбөр” нь Засгийн газрын 2007 оны 07 сарын 10-ны өдрийн 175 дугаар тогтоолоор баталсан бөгөөд Засгийн газрын 2010 оны 164 дүгээр тогтоол, 2015 оны 128 дугаар тогтоол, 2019 оны 13 дугаар тогтоол, 2020 оны 5 дугаар тогтоолоор тус тус нэмэлт, өөрчлөлт орсон байна.

Хөтөлбөрийн 129 заалтын хэрэгжилтэд 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд 100%-ийн хэрэгжилттэй 103, 90%-ийн хэрэгжилттэй 11, 70%-ийн хэрэгжилтэй 5, 50%-ийн хэрэгжилттэй 4 заалт, 0%-ийн хэрэгжилттэй 3 заалт, үнэлэх боломжгүй 3 заалттай, хэрэгжилтийн дундаж **94** хувь буюу “тодорхой үр дүнд хүрсэн” гэж үнэлэгдсэн байна. Дараах арга хэмжээнүүдийг “үнэлэх боломжгүй”, “хэрэгжээгүй”, “хэрэгжилт хангалтгүй” гэж дүгнэлээ. Үүнд:

Үнэлэх боломжгүй:

1. 4.2.10 хөндлөнгийн хууль бус үйлдлийн үед хэрэгжүүлсэн хариу арга хэмжээ, үйл ажиллагаанд үнэлэлт өгч, дахин гарахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч, Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагад мэдэгдэх.

2. 5.9. Ерөнхий газар нь аль нэг улсын иргэний нисэхийн үйл ажиллагаанд аюул заналхийлж байгаа талаар олж авсан мэдээллийг Зөвлөлд болон тухайн улсын эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэнэ.

3. 5.16. Нисэхийн аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг бусад улсын эрх бүхий байгууллагаас хэрэгжүүлж байгаа аюулгүй байдлын хяналтын арга хэмжээтэй давхардуулахаас сэргийлж, аюулгүй байдлын тогтвортой тогтолцоог бүрдүүлэхийн тулд бусад улсын ижил үүрэг бүхий байгууллагатай хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулах боломжийг эрэлхийлнэ. Аялал эхэлж буй улсад хэрэгжүүлж байгаа аюулгүй байдлын хяналтын арга хэмжээний үр дүн нь ижил түвшинд байгааг баталгаажуулсны үндсэн дээр гэрээ байгуулна. /Засгийн газрын 2019 оны 13 дугаар тогтоолоор нэмсэн/

Хэрэгжээгүй:

1. 5.12. Тагнуулын байгууллага нь энэ хөтөлбөр болон үндэсний бусад баримт бичигт заасан байгууллагын ашигладаг иргэний нисэхийн чухал мэдээлэл, харилцаа, холбооны систем, өгөгдлүүдийг тодорхойлсон байх бөгөөд тэдгээрийг эрх бүхий байгууллагын хийсэн эрсдэлийн үнэлгээний дагуу хууль бус халдлагаас хамгаалах арга хэмжээг боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

2. 5.17. Тагнуулын байгууллага нь нисэх буудлын хориотой бүсэд нэвтрүүлэх худалдааны болон хангамжийн бараа, бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийн шат, дамжлага бүрийн аюулгүй байдал, харилцаа, холбооны систем, өгөгдлүүдийн аюулгүй байдлын төлөвлөлт, сүлжээний тусгаарлалт, хамгаалалт, алсын тандалтын хязгаарлалтын арга хэмжээ авснаа баталгаажуулна.

3. 5.20. Ерөнхий газар нь нисэх буудал, агаарын тээвэрлэгч, нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний байгууллага болон холбогдох бусад байгууллагууд өөрсдийн нисэхийн аюулгүй

байдлыг хангах үйл ажиллагааны эрсдэлийн үнэлгээг үр дүнтэй хийж гүйцэтгэхэд шаардлагатай мэдээллийг хоорондоо тухай бүр солилцох зохицуулалт бүхий журам боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

Хэрэгжилт хангалтгүй:

1. 5.5. Зөвлөл нь жилд 2-оос доошгүй удаа хуралдах бөгөөд хуралдааны шийдвэр, протоколыг гишүүн бүрт хүргүүлнэ. Зөвлөлийн хуралд техникийн шинжээч, мэргэжилтнүүдийг урьж оролцуулж болно.

Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын Зөвлөлийн дэргэдэх Нарийн бичгийн даргын ажлын албаны ээлжит хурлуудыг 2020 оны 3 дугаар сарын 17, 7 дугаар сарын 07-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан. 50%

2. 15.6 Иргэний нисэхийн ерөнхий газар нь нисэх буудал, агаарын тээвэрлэгч, агаарын хөдөлгөөний үйлчилгээний байгууллага ачаа тээвэр зуучийн болон иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын байгууллагын үйл ажиллагаанд хийх аюулгүй байдлын сорилтод ашиглах зүйлийг баталгаажуулж, дотоод сорилтыг улирал тутам ил аргаар хийнэ.

3. 15.7. Аюулгүй байдлын сорилтыг Ерөнхий газрын зөвшөөрөлтэйгээр холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд хийнэ.

4. 15.11. ИНЕГ нь нисэх буудал, агаарын тээвэрлэгч, агаарын хөдөлгөөний үйлчилгээний байгууллага, ачаа тээвэр зуучийн болон иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын байгууллагын үйл ажиллагаанд хийх аюулгүй байдлын сорилтод ашиглах эд зүйл хэрэгслийг баталгаажуулж, дотоод сорилтыг улирал тутам хийнэ.

2.6.3. “Ерөнхий зориулалтын нисэхийг хөгжүүлэх хөтөлбөр”

“Ерөнхий зориулалтын нисэхийг хөгжүүлэх хөтөлбөр” нь Засгийн газрын 2018 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдрийн 120 дугаар тогтоолоор батлагдсан бөгөөд хөтөлбөрийг 2018-2022 онд 3 үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018 оны 170 дугаар тушаалаар баталсан.

“Ерөнхий зориулалтын нисэхийг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасан 51 заалтын хэрэгжилтэд 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд 100%-ийн хэрэгжилттэй 5, 70%-ийн хэрэгжилттэй 8, 50%-ийн хэрэгжилттэй 13, 30%-ийн хэрэгжилттэй 19, 0%-ийн хэрэгжилттэй 6 заалттай, хэрэгжилтийн дундаж **34,5** хувь буюу “эрчимжүүлэх шаардлагатай” гэж үнэлэгдсэн.

Хөтөлбөрт 2018-2022 онд нийт 7 зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тусгасан бөгөөд хэрэгжилт дараах байдалтай байна. Үүнд:

- Зорилт 1. Ерөнхий зориулалтын нисэхийг хөгжүүлэх санхүү, эдийн засаг, эрх зүйн нөхцөлийг бүрдүүлэх – 55%
- Зорилт 2. Ерөнхий зориулалтын нисэхийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх, нийгэм, эдийн засгийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх – 48,9%
- Зорилт 3. Ерөнхий зориулалтын нисэхэд ашиглах агаарын зайн зохицуулалт, зохион байгуулалтыг сайжруулах – 50%
- Зорилт 4. Ерөнхий зориулалтын нисэхийн салбарын боловсон хүчин бэлтгэх сургалтын тогтолцоог бүрдүүлэх - 25%
- Зорилт 5. Бага оврын агаарын хөлгийн үйлдвэрлэл, засвар үйлчилгээний төв байгуулах болон засвар үйлчилгээний сүлжээг бүрдүүлэх – 18%
- Зорилт 6. Ерөнхий зориулалтын агаарын хөлгийн шатахуун хангамжийн сүлжээг бүрдүүлэх – 43,3%
- Зорилт 7. Иргэд хувийн хэрэгцээндээ агаарын хөлөг ашиглахыг дэмжин хөгжүүлэх - 34%

Дараах арга хэмжээнүүдийг “хэрэгжээгүй”, “хэрэгжилт удаашралтай” гэж дүгнэлээ. Үүнд:

Хэрэгжээгүй:

- 1/ 2.2.3. Орон нутгийн төсөв, хувийн хөрөнгө оруулалтаар ангарын барилга байгууламж, шатахуун хангамжийн төв барих, тогтвортой үйл ажиллагаа явуулах боломж бүрдүүлэх. /Шатахуун хангамжийн 30 төв байгуулах, үйл ажиллагааг тогтворжуулах/
- 2/ 4.1.2. Олон улсын стандарт шаардлага хангасан, бүс нутгийн хэмжээнд сургалт зохион байгуулах Сургалтын төв байгуулж, үйл ажиллагааг тогтворжуулах /Сургалтын төв, нисэх клуб 25-ыг байгуулж, үйл ажиллагааг тогтворжуулах/
- 3/ 4.2.1. Монгол Улсад нисэгч, инженер техникийн ажилтныг бэлтгэх зах зээлийн судалгаа хийх, хэрэгцээ шаардлагыг тогтоож, сургалтын төлөвлөгөө гарган хэрэгжүүлэх / Судалгаа хийх, 100-аас доошгүй нисэгч бэлтгэх/
- 4/ 5.2.1. Бага оврын агаарын хөлгийг угсрах, үйлдвэрлэх, туршилт баталгаажуулалт хийх ажлыг ИНБД-ийн хүрээнд дэмжих, гэрчилгээжүүлэх. /60-аас доошгүй засвар, үйлчилгээний төв байгуулах, үйл ажиллагааг тогтворжуулах/
- 5/ 5.3.1. Ерөнхий зориулалтын агаарын хөлгийн засвар үйлчилгээний төв байгуулахыг ИНБД-ийн хүрээнд дэмжих, гэрчилгээжүүлэх.
- 6/ 6.2.2. Аймаг, нийслэл, сумдын хэрэглээнд үндэслэн агаарын хөлгийн шатахуун хангамжийн төв, агуулахын оновчтой сүлжээг бий болгох /30-аас доошгүй байршилд шатахуун хангамжийн төв байгуулах/

Хэрэгжилт хангалтгүй:

- 1.1.1. Иргэний нисэхийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад дараах зохицуулалтыг тусгах, Үүнд: Ерөнхий зориулалтын нисэхийн үйл ажиллагаа, зөвшөөрөл олгох талаар;
  - Ерөнхий зориулалтын нисэхийн үйл ажиллагаанд оролцогчдын эрх, үүрэг, хариуцлага;
  - Ерөнхий зориулалтын нисэхийн болон агаарын тээврийн хөгжлийг дэмжих Нисэхийн хөгжлийн сан байгуулах. 50%
- 1.2.2 Бага оврын агаарын хөлгийн нислэгийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг хялбаршуулах /Хяналтыг хялбаршуулах, боловсронгуй болгох/ 50%
- 1.2.3. Ерөнхий зориулалтын нислэгийн хөдөлгөөний мэдээлэл, зохицуулалтын нэгж байгуулж, нислэгийн захиалга, төлөвлөлтийг хялбаршуулах /Мэдээлэл, зохицуулалтын нэгж байгуулах/ 50%
- 1.2.4. “Хяналтгүй агаарын зайд нислэг үйлдэх журам”-д шаардлагатай нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний дүрэм, журмыг сайжруулах /Зохицуулалтыг боловсронгуй болгох/ 50%
- 1.3.2. Нислэгийн үйл ажиллагаанд оролцогчд талуудын аюулгүй байдал, аюулгүй ажиллагааны хангалтын шаардлагыг тогтоох, үйл ажиллагааны *журам, зааварт тусгах /Эрх зүйн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 50%*
- 1.4.1.Орон нутгийн засаг захиргаа, хөдөө аж ахуй, онцгой байдал, эрүүл мэнд, байгаль хамгаалах зэрэг чиглэлээр хамтран ажиллах хүрээг тодорхойлох /Хамтран ашиглах зохицуулалт бүрдэж, хэрэгжих/ 50%
- 1.4.2. Аялал жуулчлалын чиглэлийг нисэх буудал, ерөнхий зориулалтын нисэхийн дэд бүтцийн төлөвлөлттэй уялдуулан төлөвлөх /Хамтран ашиглах зохицуулалт бүрдэж, хэрэгжих/30%
- 1.4.3. Эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх, онцгой байдлын үед ашиглах хөөрч буух зурвас, вертодром байгуулах байршлыг хамтран тогтоож, хэрэгжүүлэх /10-аас доошгүй байршил тогтоох, байгуулах/ 50%
- 1.5.1. Агаарын хөлгийн бүртгэлтэй уялдуулж ерөнхий зориулалтын нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэх түрээс, хөнгөлөлттэй зээл зэрэг санхүүгийн бүтээгдэхүүн бий болгох /Агаарын хөлөг барьцаалан зээл авах тогтолцоо бүрдэж хэрэгжих/. 30%
- 1.5.2. Ерөнхий зориулалтын агаарын хөлгийг сургалтын болон хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжээс түрээсээр авч ашиглах зохицуулалт бүрдүүлэх /Эрх зүйн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 30%
- 1.7.1. Ерөнхий зориулалтын нисэхэд ашиглах газрын хэмжээ, байршлыг орон нутгийн засаг захиргаатай хамтран тогтоож, аймаг, нийслэлийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий

төлөвлөгөөнд тусгах /Хөөрч, буух 116 зурвас, шатахуун хангамжийн 30 төв байгуулах байршлыг тогтоох, баталгаажуулах/ 50%

1.7.2. Ерөнхий зориулалтын нисэхт ашиглах газрын суурь үнэлгээг тогтоох, газрын төлбөрийг бууруулах, чөлөөлөх талаар холбогдох хууль тогтоомжид тусгах /Газрын төлбөрийн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 30%

1.7.3. Хөөрч буух зурвас, вертодром, шатахуун хангамж, ангар барих зэрэг газрын зориулалт, төлөвлөлтийг тодорхойлох, байршлыг тогтоох /Газрын төлөвлөлт тодорхой болох/ 30%

2.1.1. Барилга байгууламжийн зохих хэсгийг агаарын хөлгийн засвар үйлчилгээ, сургалтын чиглэлээр ашиглах ерөнхий зориулалтын нисэхийн төв болгон зохион байгуулах /Ерөнхий зориулалтын нисэхийн төв байгуулах/ 30%

2.2.2. Сэргээн сайжруулсан нисэх буудал, агаарын хөлөг хөөрч буух зурвас, талбайн засвар арчлалт, ашиглалтыг орон нутгийн болон хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар гүйцэтгүүлэх тогтолцоо бүрдүүлэх /Хөөрч, буух 116 зурвас байгуулах, үйл ажиллагааг тогтворжуулах/ 30%

2.3.2. Ерөнхий зориулалтын нисэхийн олон улсын стандартыг нэвтрүүлэх, дэд бүтцийг хөгжүүлэх дэд хөтөлбөр боловсруулан батлуулах /Дэд хөтөлбөр боловсруулах хэрэгжүүлэх/ 50%

2.5.1. Орон нутгийн төсөв, хувийн хөрөнгө оруулалтаар хөөрч, буух зурвас, вертодром барьж байгуулахад дэмжлэг үзүүлж, тогтвортой үйл ажиллагаа явуулах боломж бүрдүүлэх. /Хувийн вертодром байгуулах, ашиглах боломж бүрдүүлэх/ 30%

3.1.1. Иргэний нисэхийн багц дүрэм, холбогдох журамд тусган батлуулах. /Холбогдох зохицуулалтыг тусгах, Хэрэгжүүлэх/ 50%

3.2.1. Иргэний нисэхийн багц дүрэмд нийцүүлэн агаарын зайн бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, ашиглалтыг хялбаршуулах /Доод агаарын зайн ашиглалтыг сайжруулах/ 50%

3.2.2. Олон улсын болон орон нутгийн нисэх буудалд ерөнхий зориулалтын агаарын хөлгөөр шөнийн, хэрэглэлийн нислэгийн дүрмээр нислэг үйлдэх схем боловсруулах /Нислэг үйлдэх схем батлуулах, хэрэгжүүлэх/ 30%

3.3.1. Ил харааны нислэгийн газрын зурагт газарзүйн байршил, агаарын зайн ангиллыг тэмдэглэж батлуулах 50%

4.1.1. Хувийн нисэгч бэлтгэх анхан шатны сургалтын төвүүд байгуулах тогтолцоо бүрдүүлэх, хэрэгжүүлэх /Сургалтын төв, нисэх клуб 25-ыг байгуулж, үйл ажиллагааг тогтворжуулах/ 30%

5.1.1. Бага оврын агаарын хөлөг угсрах, үйлдвэрлэх чиглэлээр гадаад хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, хөрөнгө оруулалт хийх таатай орчинг бий болгох. /Эрх зүйн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 30%

5.1.2. Бага оврын агаарын хөлөг түрээсээр болон худалдан авахад агаарын хөлгийг барьцаалан урт хугацааны хөнгөлөлттэй зээл олгох дотоодын эрх зүйн зохицуулалтыг бүрдүүлэх / Эрх зүйн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 30%

5.4.1. Агаарын хөлгийн сэлбэг, тоног төхөөрөмжийн хангамж, үйлчилгээний сүлжээ бий болгох эрх зүйн зохицуулалт бүрдүүлэх /Эрх зүйн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 30%

6.2.1. Ерөнхий зориулалтын агаарын хөлгийн шатахуун хангамжийн сүлжээ байгуулах, нийлүүлэх эх үүсвэр, хилийн боомтыг тогтоох судалгаа хийх /Судалгаа хийх, хэрэгжүүлэх/ 30%

7.1.1. Хувийн хэрэгцээнд ашиглах бага оврын агаарын хөлөг, нисдэг тэрэгт тавигдах стандарт, шаардлагыг тогтоох судалгаа хийх. /Стандарт батлах, хэрэгжүүлэх/ 30%

7.1.2. Хувийн хэрэгцээнд бага оврын агаарын хөлөг, нисдэг тэрэг ашиглах, эйр такси болон бусад бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ гүйцэтгэх эрх зүйн зохицуулалт бүрдүүлэх /Эрх зүйн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 30%

7.1.3. Агаарын хөлөг худалдан авах, түрээслэхэд урт хугацаатай хөнгөлөлттэй зээл болон бусад төрлийн санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх талаар судалгаа хийх, шийдвэрлэх. /Судалгаа хийх, хэрэгжүүлэх арга замыг тодорхойлох/ 30%

7.2.1. Холбогдох зохицуулалтыг “Хяналтгүй агаарын зайд нислэг үйлдэх журам”-д тусгах, хэрэгжүүлэх /Эрх зүйн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 30%

7.2.2. Агаарын хөлгийн тракинг систем, зөөврийн ELT зэрэг төхөөрөмжийг өргөн ашиглах, импортлох, энэ чиглэлээр дотоодын төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагатай хамтран ажиллах, төсөл хэрэгжүүлэх /Эрх зүйн зохицуулалт бүрдэж хэрэгжих/ 30%

2.6.4. “Агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээний хөтөлбөр”

“Агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээний хөтөлбөр” нь Засгийн Газрын 2019 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдрийн 283 дугаар тогтоолоор батлагдсан бөгөөд хөтөлбөрийг 2019-2023 онд 2 үе шаттай хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 309 дүгээр тушаалаар баталсан.

“Агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээний хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасан 25 заалтын хэрэгжилтэд 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд 100%-ийн хэрэгжилттэй 8, 90%-ийн хэрэгжилттэй буюу 1, 70%-ийн хэрэгжилттэй 6, 50%-ийн хэрэгжилттэй 3, 30%-ийн хэрэгжилттэй 6, 0%-ийн хэрэгжилттэй 1 арга хэмжээтэй, хэрэгжилтийн дундаж **65,6** хувьтай “эрчимжүүлэх шаардлагатай” гэж үнэлэгдсэн байна. Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг хавсаргав.

Хөтөлбөрт 2018-2022 онд нийт 3 зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тусгасан бөгөөд хэрэгжилт дараах байдалтай байна. Үүнд:

- Зорилт 1. Орон нутгийн агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээнд хөрөнгө оруулалтын дэмжлэг үзүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох-44.3%
- Зорилт 2. Орон нутгийн нислэгийг үе шаттайгаар сэргээн тогтворжуулах-81,7%
- Зорилт 3. Зорилтот бүлгийн иргэд орон нутгийн нислэгээр хөнгөлөлттэй үнээр зорчих тогтолцоо бүрдүүлэх-43.3%

Дараах 10 арга хэмжээнүүдийг “хэрэгжээгүй” болон “хэрэгжилт хангалтгүй” гэж дүгнэлээ. Үүнд:

1. 3.3.1. Зорилтот бүлгийн иргэдэд хөнгөлөлттэй тийзийг зохих бичиг баримтыг үндэслэн олгох тогтолцоо бүрдүүлэх

Биелэлт: “Зорилтот бүлгийн иргэд хөнгөлөлттэй үнээр орон нутгийн нислэгээр зорчих журам”-ын 2.3 дахь заалтад зорилтот бүлгийн иргэдийг 80 хүртэлх хувиар хөнгөлөлт үзүүлэхээр тусгасан боловч Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2020 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдрийн 1/1296 тоот албан бичгийн дагуу журмыг хүчингүй болгосон. 0%

2. 1.2.1. Иргэний нисэхийн салбарт төрөөс дунд болон урт хугацаанд баримтлах бодлогын баримт бичигт агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээг хөгжүүлэх зорилтыг хэрэгжүүлэх үе шат бүхий цогц арга хэмжээнүүдийг тодорхойлох;

Биелэлт: “Дэд бүтцийн зорилтот хөтөлбөр”-т тусгахаар ажиллаж байна. 30%

3. 1.3.2. Агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээний талаар гадаад орнуудын туршлагыг судлан, нэвтрүүлэх, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх;

Биелэлт: Судалгаа хийж байна. 30%

4. 2.3.3. Улаанбаатар-Баруун-Урт чиглэлд нөхөн олговор олгох нөхцөлтэйгээр нислэг гүйцэтгүүлэх;

Биелэлт: Улаанбаатар-Баруун-Урт чиглэлд нөхөн олговортой нислэг гүйцэтгүүлэх үнэлгээний хороог ИНЕГ-ын даргын 2020 оны 4 дүгээр сарын 20-ны өдрийн А/221 дүгээр тушаалаар байгуулан, Улаанбаатар – Баруун-Урт - Улаанбаатар чиглэлд нөхөн олговортой нислэгийн тендерийн сонгон шалгаруулалтыг 2020 оны 9 дүгээр сарын 23-ны өдөр зарлан 10 дугаар сарын 08-ны өдөр нээсэн хэдий ч Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу шаардлагад нийцсэн гүйцэтгэгч шалгараагүй. 30%

5. 2.3.4. Улаанбаатар-Тосонцэнгэл чиглэлд нөхөн олговор олгох нөхцөлтэйгээр нислэг гүйцэтгүүлэх;

Биелэлт: Улаанбаатар-Тосонцэнгэл чиглэлд нөхөн олговортой нислэг гүйцэтгүүлэх үнэлгээний хороог ИНЕГ-ын даргын 2020 оны 4 дүгээр сарын 20-ны өдрийн А/221 дүгээр тушаалаар байгуулан, тендерийн сонгон шалгаруулалтыг 2020 оны 9 дүгээр сарын 23-ны

өдөр зарлан 10 дугаар сарын 08-ны өдөр нээсэн хэдий ч Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу шаардлагад нийцсэн гүйцэтгэгч шалгараагүй. 30%

6. 2.3.5. Ховд–Ховд аймгийн Булган сум чиглэлд нөхөн олговор олгох нөхцөлтэйгээр нислэг гүйцэтгүүлэх;

Биелэлт: “Геосан” ХХК-ийн 2020 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 02/250 тоот албан бичгээр, “Тэнгэрийн улаач шинэ” ХХК-ийн 2020 оны 10 дугаар сарын 09-ний өдрийн ТУ-02/178 тоот албан бичгүүдээр тухайн агаарын тээвэрлэгчид хөдөө орон нутагт, Ховд аймгийн Булган Сумд байрлаж нислэг гүйцэтгэх боломжгүй талаар мэдэгдсэн. 30%

7. 3.2.1. “Зорилтот бүлгийн иргэд хөнгөлөлттэй үнээр орон нутгийн нислэгээр зорчих журам” боловсруулан батлуулах

Биелэлт: Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын даргын 2020 оны 2 дугаар сарын 4-ний өдрийн А/79 тоот тушаалаар “Зорилтот бүлгийн иргэд хөнгөлөлттэй үнээр орон нутгийн нислэгээр зорчих журам”-ыг баталсан хэдий ч Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2020 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдрийн 1/1296 тоот албан бичгийн дагуу Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын даргын 2020 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдрийн А/458 дугаар тушаалаар хүчингүй болгосон. 30%

8. 1.1.1. “Иргэний нисэхийн тухай” хуулиар агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээнд оролцогчдын эрх үүрэг, хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг тодорхойлох;

Биелэлт: “Иргэний нисэхийн тухай хууль”-ийн шинэчилсэн найруулгын 7.1.6-д тусгасан. Мөн “Нөхөн олговортой нислэг зохицуулах дүрэм”-ийн төсөл боловсруулсан бөгөөд тус төсөлд агаарын тээврийн зайлшгүй үйлчилгээнд оролцогчдын эрх үүрэг, хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг тодорхойлсон. 50%

9. 1.3.1. Орон нутгийн нисэх буудлуудын нисэхийн болон нийтлэг үйлчилгээг хувийн хэвшлээр гүйцэтгүүлэх судалгаа

Биелэлт: “Нисэхийн бус нийтлэг үйлчилгээг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийн төслийг боловсруулан 2019 оны 11 дүгээр сарын 19-ний өдрийн 01/3975 тоот албан бичгээр ЗТХЯ-д хүргүүлсэн. 50%

10. 2.3.1. Эдийн засгийн тооцоо судалгаанд үндэслэн шаардлагатай чиглэлд нөхөн олговор олгох нөхцөлтэйгээр нислэг гүйцэтгүүлэх

Биелэлт: Судалгаа хийж сэргээн тогтворжуулах шаардлагатай 8 чиглэлд нөхөн олговор олгох 2,175,100,000 төгрөгийг Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын 2020 оны урсгал зардлын төсөвт тусгуулсан. 641,1 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй. 50%

2.6.5. “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр”-ийн хэрэгжилт

Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 128 дугаар тогтоолын нэгдүгээр хавсралтаар “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөлийн бүрэлдэхүүн”-ийг, хоёрдугаар хавсралтаар “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөлийн дүрэм”-ийг, 2019 оны 163 дугаар тогтоолоор “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр /2019-2023/-ийг тус тус баталсан.

“Төлөвлөгөө, журам, зөвлөмж, загвар батлах тухай” Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын Үндэсний зөвлөлийн 2019 оны 01 дүгээр тогтоолын нэгдүгээр хавсралтаар Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг, хоёрдугаар хавсралтаар замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн сан болон түүний төрөлжсөн санг хөтлөх, уг сангаас мэдээлэл, лавлагаа өгөх журмыг, гуравдугаар хавсралтаар замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах зөвлөмжийг, дөрөвдүгээр хавсралтаар Үндэсний зөвлөлийн тэмдэг, албан бичгийн хэвлэмэл хуудасны загварыг тус тус баталсан байна.

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд стратегийн 4 зорилтын хүрээнд 93 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснийг чиглэл тус бүрээр авч үзвэл:

№	Төлөвлөсөн зорилт, арга хэмжээ	Арга хэмжээний тоо
1.	Зам тээврийн ослыг 50 хувь бууруулах зорилт	21
2.	Зам тээврийн ослоос үүдэлтэй нийгмийн эрсдэл /10 мянган хүнд ногдох зам тээврийн ослоос үүдэлтэй нас баралт, гэмтэл/-ийг 50 хувиар бууруулах зорилт	26
3.	Эдийн засгийн өсөлтийг дэмжсэн, нийгмийн хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн, аюулгүй, ая тухтай үйлчилгээ үзүүлэх зам, тээвэр, ложистикийн сүлжээг 30 хувь өргөжүүлэн хөгжүүлэх зорилт	32
4.	“Улаанбаатар хот, аймгийн төв, томоохон суурин газрын гудамж, талбай, хот хоорондын замын 50 хувийг камержуулж, иргэдийг гэмт халдлага, зөрчлөөс хамгаалах нөхцөлийг сайжруулах зорилт	14
НИЙТ		93

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд нийт 93 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар 100% хэрэгжсэн 10, 90%-ийн хэрэгжилттэй 3, 70%- ийн хэрэгжилттэй 17, 50%- ийн хэрэгжилттэй 26, 30%- ийн хэрэгжилттэй 33, 0% буюу тасарсан 4 арга хэмжээ байгаа ба төлөвлөгөөний хэрэгжилт **51.0** хувьтай байна.

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг зорилтоор нь ангилан авч үзвэл:

№	Зорилт	Нийт арга хэмжээ	Үүнээс хэрэгжилтийн хувиар						Нийт хувь
			100	90	70	50	30	0	
1	Зам тээврийн ослыг 50 хувь бууруулах зорилт	21	5	3	3	6	4	-	66.7
2	Зам тээврийн ослоос үүдэлтэй нийгмийн эрсдэл /10 мянган хүнд ногдох зам тээврийн ослоос үүдэлтэй нас баралт, гэмтэл/-ийг 50 хувиар бууруулах зорилт	26	5	-	9	5	6	1	60.0
3	Эдийн засгийн өсөлтийг дэмжсэн, нийгмийн хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн, аюулгүй, ая тухтай үйлчилгээ үзүүлэх зам, тээвэр, ложистикийн сүлжээг 30 хувь өргөжүүлэн хөгжүүлэх зорилт	32	-	-	4	11	16	1	40.9
4	“Улаанбаатар хот, аймгийн төв, томоохон суурин газрын гудамж, талбай, хот хоорондын замын 50 хувийг камержуулж, иргэдийг гэмт халдлага, зөрчлөөс хамгаалах нөхцөлийг сайжруулах зорилт	14	-	-	1	4	7	2	34.3
Нийт		93	10	3	17	26	33	4	51.0

2.6.6. “Тээврийн ухаалаг системийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр”-ийн хэрэгжилт

“Тээврийн ухаалаг системийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр”-ийн 8 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 7 дугаар бүлэг, Зам, тээврийн сайдын 2017 оны 259 дүгээр тушаалаар баталсан “Зам, тээврийн хөгжлийн яам болон харьяа байгууллагуудын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх журам”-д заасан аргачлалыг тус тус баримтлан “Тээврийн ухаалаг системийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр /2020-2024/, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-ний биелэлтийг үндсэн мэдээлэл болгон ашигласан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 171 дүгээр тогтоолоор “Тээврийн ухаалаг системийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр /2020-2024/-ийг, Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2020 оны 09 дүгээр сарын 22-ний өдрийн А/182 дугаар тушаалаар “Тээврийн ухаалаг системийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г тус тус баталсан.

Тээврийн ухаалаг системийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд стратегийн 5 зорилтын хүрээнд 49 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснийг чиглэл тус бүрээр авч үзвэл:

№	Төлөвлөсөн зорилт, арга хэмжээ	Арга хэмжээний тоо
1.	Замын хөдөлгөөнийг ухаалгаар удирдах дэвшилтэт системийг нэвтрүүлэх зорилт	7
2.	Замын хөдөлгөөний зөрчил илрүүлэх, мэдээлэх автомат системийг хөгжүүлэх зорилт	11
3.	Цахим төлбөрийн системийг хөгжүүлэх зорилт	7
4.	Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх зорилт	10
5.	Нийтийн тээврийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилт	14
Нийт		49

Тээврийн ухаалаг системийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд нийт 49 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар 90%-тай 2, 70%-тай 5, 50%-тай 4, 30%-тай 9, 0%-тай 9, хугацаа болоогүй 20 арга хэмжээ байгаа ба төлөвлөгөөний хэрэгжилт **34.5** хувьтай байна.

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг зорилтоор нь ангилан авч үзвэл:

№	Зорилт	Нийт арга хэмжээ	Үүнээс хэрэгжилтийн хувиар							Хувь
			100	90	70	50	30	0	Хугацаа болоогүй	
1	Замын хөдөлгөөнийг ухаалгаар удирдах дэвшилтэт системийг нэвтрүүлэх зорилт	7	-	-	-	-	2	1	4	20.0

2	Замын хөдөлгөөний зөрчил мэдээлэх системийг зорилт	хөдөлгөөний илрүүлэх, автомат хөгжүүлэх	11	-	1	2	-	-	4	4	32.9
3	Цахим системийг зорилт	төлбөрийн хөгжүүлэх	7	-	1	2	-	1	1	2	52.0
4	Тээврийн бүртгэл, нэгдсэн сан зорилт	хэрэгслийн мэдээллийн бүрдүүлэх	10	-	-	-	1	3	1	5	28.0
5	Нийтийн үйлчилгээний хүртээмжийг зорилт	тээврийн чанар, сайжруулах	14	-	-	1	3	3	2	5	34.4
Нийт			49		2	5	4	9	9	20	34.5

Засгийн газрын 2020 оны 171 дүгээр тогтоолын 6.2-т хөтөлбөрийн үр дүнг үнэлэх 9 шалгуур үзүүлэлтийг тодорхойлсон ба үүнээс 2019 оны байдлаар 2 шалгуур үзүүлэлт суурь түвшинтэй, 7 шалгуур үзүүлэлт шинээр хийгдэх ажил байна. Эдгээр 9 шалгуур үзүүлэлтийн 2024 оны зорилтот түвшинг тодорхойлж өгсөн.

Тээврийн ухаалаг системийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг батлуулахдаа арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах төсөв, хүрэх түвшинг тодорхойлсон ч арга хэмжээний хэрэгжиж эхлэх үеийн суурь түвшин, шалгуур үзүүлэлтийг тодорхойлоогүй, зорилтот түвшин буюу хүрэх түвшинг он оноор зааглаж өгөөгүй дутагдал байна.

ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ХӨГЖЛИЙН ЯАМ.